

Ajankohtaiskatsaus energia- ja ilmastopolitiikasta

Juhani Damski
Kansliapäällikkö, Ympäristöministeriö

WEF 2020

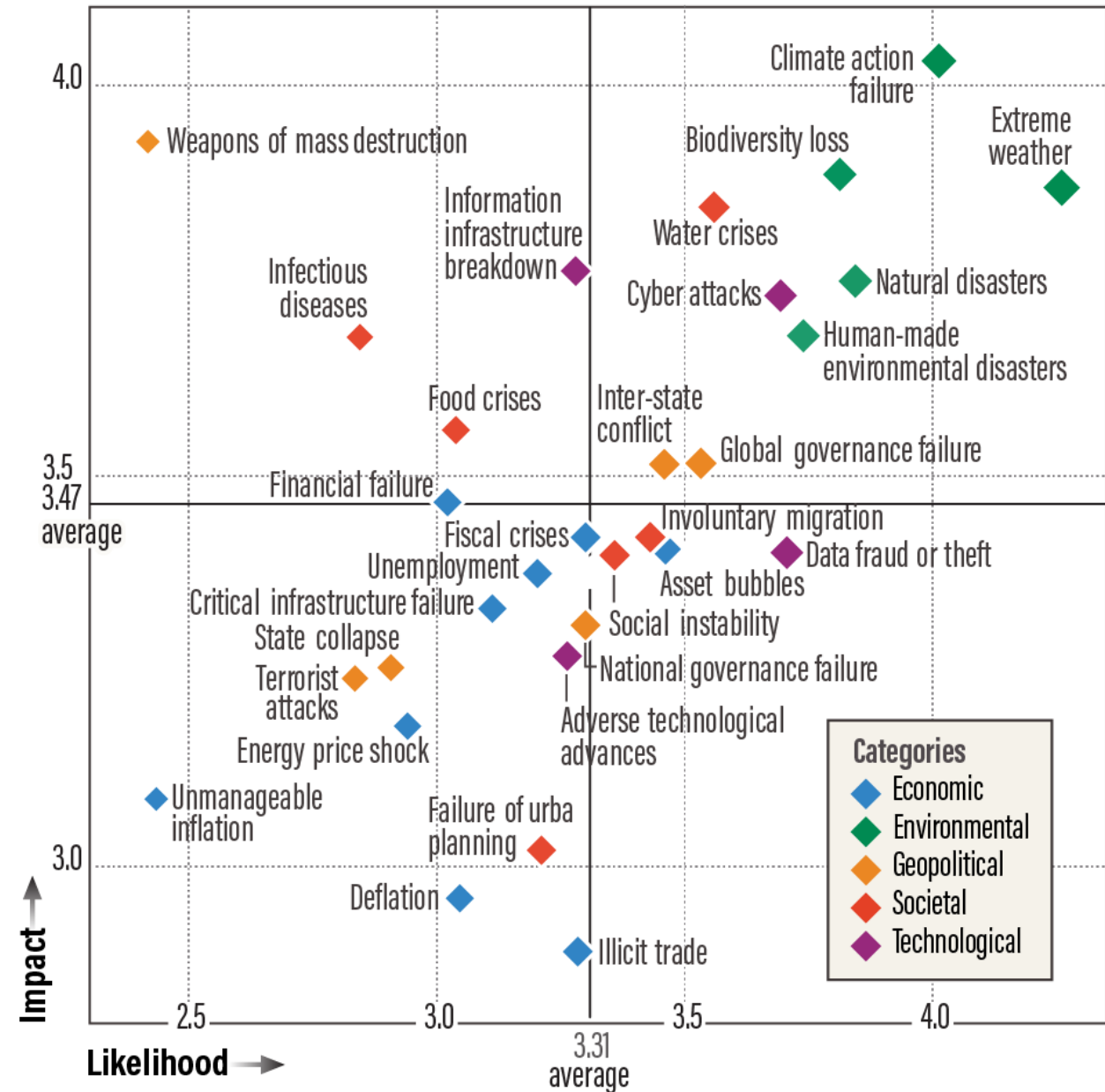
Hitaasti kehittyvät ympäristöuhkat

- Ilmastonmuutos
- Luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen
- Ruoka- ja vesipula
- Luonnonvarojen ehtyminen
- Vrt. maailman väestönkasvu
- Pandemia? Tartuntataudit?

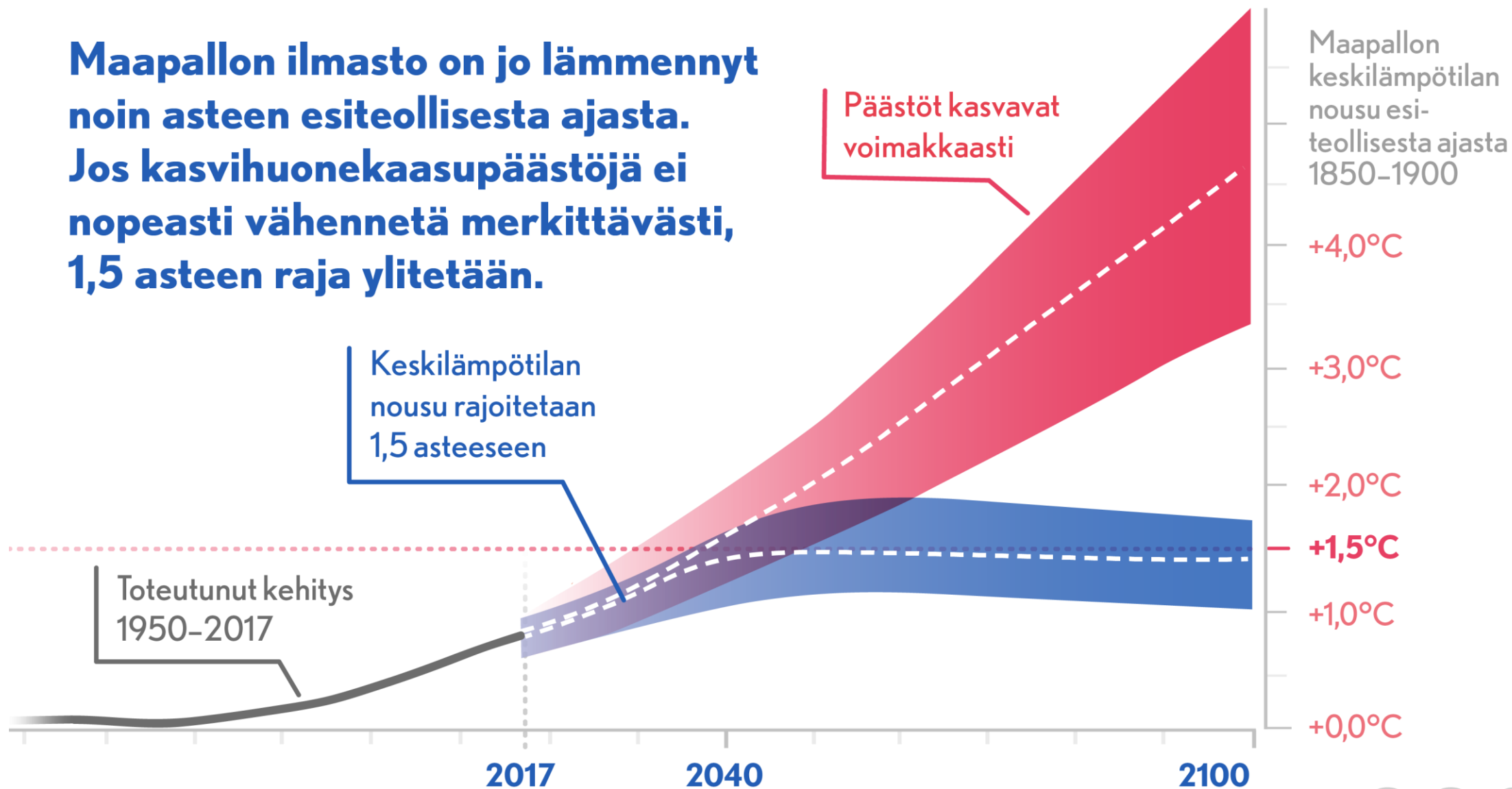
Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

LONG-TERM GLOBAL RISKS LANDSCAPE (2020)

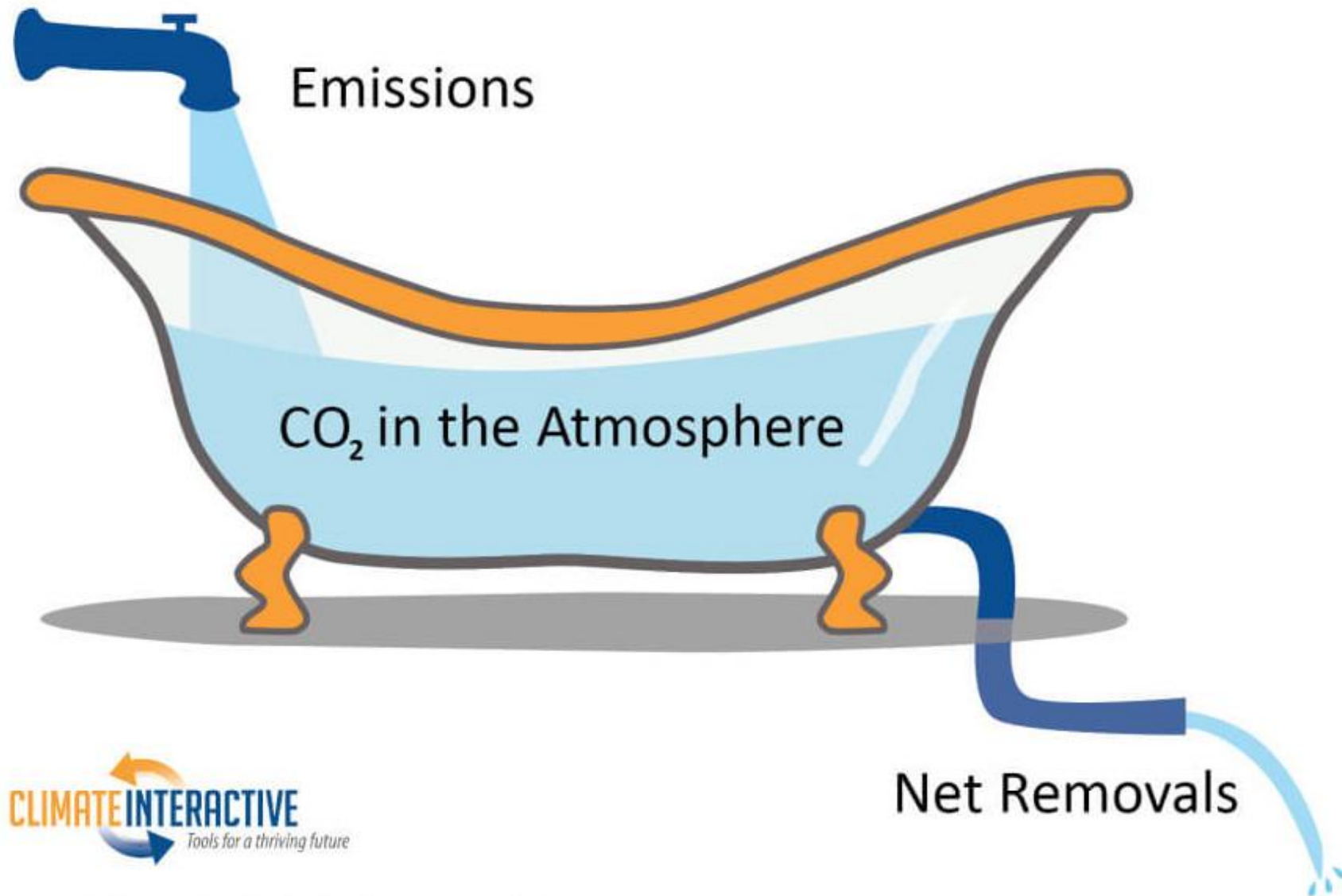

Lämpeneminen etenee ”sovitusti ja sopimattomasti”

Maapallon ilmasto on jo lämmennyt noin asteen esiteollisesta ajasta. Jos kasvihuonekaasupäästöjä ei nopeasti vähennetä merkittävästi, 1,5 asteen raja ylitetään.

Päästöjen ja nielujen tasapaino

Hallitusohjelma asettaa kunnianhimoiset ilmastotavoitteet

Suomi pyrkii olemaan:

- **Hiilineutraali 2035** ja hiilinegatiivinen pian sen jälkeen
→ Edellyttää nopeampia päästövähennystoimia ja hiilinielujen kasvattamista
- **Maailman ensimmäinen fossiilivapaa hyvinvointiyhteiskunta**
→ Sähkön ja lämmön tuotannon tulee olla lähes päästötöntä 2030 loppuun mennessä

Tavoitteiden saavuttaminen vaatii lisätoimia

- Tavoite 2035: päästöjen määrä vastaa hiilinielujen sitomiskykyä
- Arvoitu päästövähennystarve on 32 Mt CO₂-ekv, huomioiden nielut (kokonaispäästö 2019 52,8 Mt ja oletettu nielu 21Mt)
- Nykyisellä kehityksellä ja politiikkatoimilla saavutetaan yli puolet (17 Mt)
- Lisätoimilla tavoitellaan noin 15 Mt lisäpäästövähennyksiä (riippuen nielutasosta 2035)
- Päästövähennystoimet tulee toteuttaa sosiaalisesti ja alueellisesti oikeudenmukaisesti ja niin, että kaikki yhteiskunnan osa-alueet ovat mukana.

Tiekartta kohti Suomen hiilineutraaliutta

Miljoonaa tonnia CO₂-ekvivalenttia

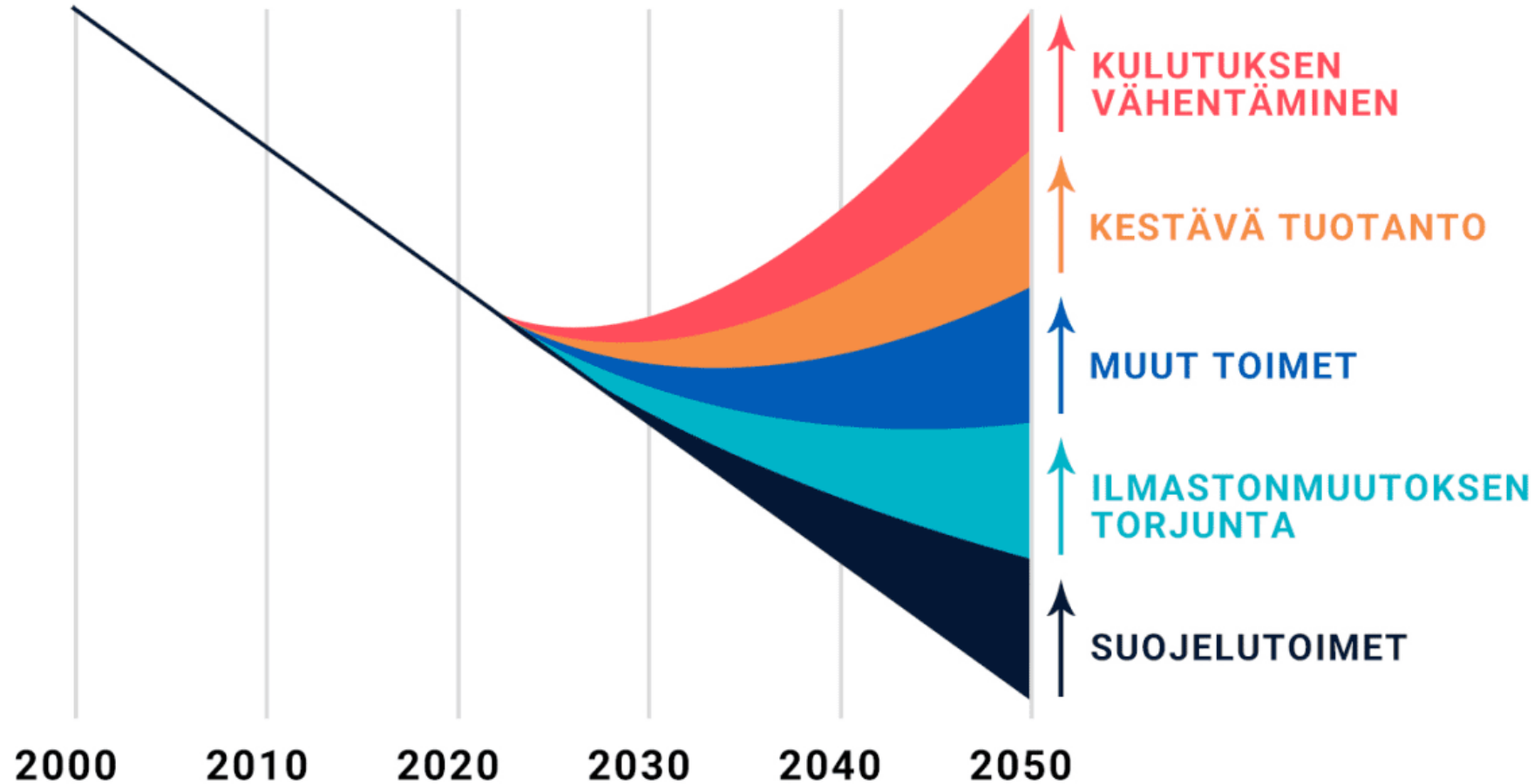

Raidotuksella osoitetaan vaihteluväli

* Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen päästökaupan ulkopuolisella sektorilla eli maataloudessa, lämmityksessä ja jätehuollossa.

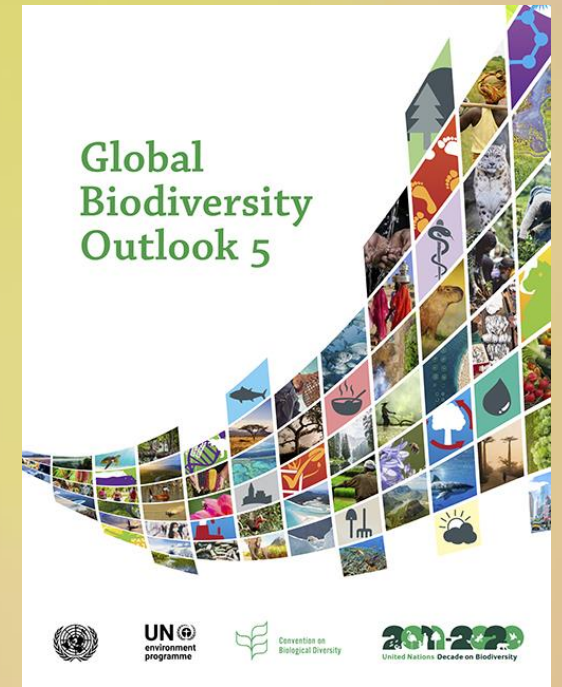
20
35

Toimet, joilla luonnon monimuotoisuuden kato saadaan käännettyä

Lähde: Global Biodiversity Outlook 5

15.9.2020

Elpymisväline - Suomen enimmäissaanto

- Arvio Suomen saannosta (avustukset): elpymisvälineen yksittäisten ohjelmien lisärahoituksen osalta: (yht. 3,0 mrd. euroa v. 2018 hinnoin):
 - elpymis- ja palautumistukiväline (RRF): 2,3 mrd. euroa, ei liity kansallista osarahoitusta
 - REACT-EU-väline: 0,16 mrd. euroa, nykytilanteen mukaan edellyttää kansallista osarahoitusta, käsittely kesken
 - Horisontti Eurooppa -puiteohjelma: 0,11 mrd. euroa, liittyy noin 20% julkisen toimijan lisärahoitus, mikäli rahoitus kohdistuu julkiseen toimijaan.
 - InvestEU-ohjelma: - mrd. euroa
 - Maaseudun kehittäminen: 0,2 mrd. euroa, nykytilanteen mukaan edellyttää kansallista osarahoitusta, käsittely kesken
 - Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto (JTF): 0,22 mrd. euroa, liittyy kansallista osarahoitusta
 - RescEU-valmiusvarasto: 0,04 mrd. euroa , nykytilanteen mukaan edellyttää kansallista osarahoitusta, käsittely kesken

Suomen maksuosuus elpymisvälineen avustuksista vuoden 2018 hinnoin olisi 6,6 mrd. euroa.

Elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) tavoitteet

- Tavoitteena:
 - edistää unionin taloudellista, sosiaalista ja alueellista koheesiota
 - parantaa jäsenvaltioiden kantokykyä (resilienssi)
 - pienentää kriisin sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia
 - tukea vihreää ja digitaalista siirtymää.
- Näiden tavoitteiden saavuttaminen vahvistaisi jäsenvaltioiden talouksien työllisyyttä ja tuotantopotentiaalia koronakriisin jälkeen ja tukisi kestäväää kasvua.
- Vihreä siirtymä on keskeisenä esillä => RRF tukee EU:n tavoitetta EU-vihreän kehityksen 37%-osuutta budjetista.

RRF ja maakohtaiset suositukset

- Uudistusten ja investointihankkeiden tulee vastata ohjausjakson maakohtaisiin suosituksiin ja euroalueen suositukseen.
- Tarkastelussa vuosien 2020 ja 2019 maakohtaiset suositukset
- Suomea sekä euroaluetta koskevat suositukset ovat laaja-alaisia ja yleisellä tasolla
- Maakohtaisten suositusten perusteella uudistukset ja investointihankkeet voivat liittyä mm. seuraaviin kokonaisuuksiin:
 - työmarkkinat ja työllisyyspolitiikka,
 - sosiaali- ja terveydenhuolto,
 - vihreä siirtymä,
 - digitaalinen muutos,
 - kestävä infrastruktuuri sekä
 - osaaminen, tutkimus ja innovointi.

Millä kriteereillä arvioidaan investoinnit ja uudistukset?

- Huomioitava EU:n huippukokouksen päätelmät ja RRF-asetus ohjeistus ja horisontaaliset kriteerit:
 - Maakohtaiset suositukset ja euroalueen suositus
 - Investoinnit ja uudistukset muodostavat yhtenäisiä kokonaisuuksia.
 - Vihreä ja digitaalinen siirtymän tukeminen
 - Kasvupotentiaalinen, työllisyyden, jäsenmaiden kantokyvyn ja koheesion tukeminen sekä kriisin vaikutusten lieventäminen
 - Pitkän aikavälin positiiviset vaikutukset
- Lisäksi Investointi- ja uudistuskokonaisuuden yhteydessä esitetään erittely arvioiduista kustannuksista ja kustannustehokkuudesta sekä suunnitelma niiden etenemisestä ja välitavoitteista
- Komissio tarkentanut 12.9. RFF –välineen painotuksia, korostaa entistä enemmän korjausrakentamista, kiertotaloutta, luonnon monimuotoisuutta.

Hallituksen budjettiriihessä sopima allokaatio RRF –välineestä painopisteittäin

		Mrd. euroa
1.	Koulutus, tutkimus- ja innovaatiotoiminnalla Suomi takaisin kestävän kasvun uralle	0,4-0,5
2.	Vihreä siirtymä tukee talouden rakennemuutosta	0,9-1,2
3.	Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn turvaaminen	0,15-0,3
4.	Kestävän infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen	0,2-0,4
5.	Työmarkkinoiden toiminta, työttömille suunnatut palvelut ja työelämän kehittäminen	0,15-0,3
6.	Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden saatavuuden vahvistaminen ja kustannusvaikuttavuuden lisääminen	0,3-0,4
Yht.		2,33*

*Tämän hetkinen arvio Suomen enimmäissaannosta vuosille 2021-2023 yhteensä. Arvio on suuntaa antava ja perustuu osin ennusteeseen ja siksi siihen liittyy epävarmuutta. Suomen saanto jakautuu kahteen osaan, joista jälkimmäisen suuruus varmistuu vasta kesällä 2022.

2. Kunkin painopisteen alla rakenteelliset uudistukset sekä niitä tukevat investointi- ja muut hankkeet muodostavat yhtenäisiä kokonaisuuksia. Kokonaisuuksia muodostettaessa painotetaan seuraavia horisontaalisia kriteerejä:
 - pitkän aikavälin positiiviset vaikutukset
 - kasvupotentiaalin sekä taloudellisen ja sosiaalisen kestokyvyn ja koheesion lisääminen
 - vihreän siirtymän ja digitalisaation tukeminen sekä tuottavuuden parantaminen koko maassa
 - rahoituksen väliaikaisuus.

YHTEENVETO

- Ilmastonmuutos ja monimuotoisuuden köyhtyminen etenevät – maali siirtyy
- Polku hiilineutraaliuteen vaatii erittäin merkittäviä investointeja, aikajänne rajallinen
- Tekeillä Suomen kestävän kasvun ohjelma (elpymis- ja palautumissuunnitelma)
 - Selonteko ~marraskuun loppupuoli
 - Kansallinen suunnitelma komissiolle alkuvuoden aikana (takaraja 4/2021)
 - Käynnissä laaja kuulemiskierros
 - Pariisin sopimuksen huomiointi ja do no harm –periaate
 - Vihreä siirtymä huomioitava läpileikkaavasti kaikissa ohjelman painopisteissä
 - Maakohtaiset suositusten ja EU:n neuvoston suositusten huomioiminen
 - Kasvavaa ilmastorahoitusta ja EU:n vihreän siirtymän rahoituslähteitä Suomen tulee pyrkiä hyödyntämään täysimääräisesti.
- Tarvitaan rohkeaa yhteisen tekemisen otetta

